

Název diplomové práce:	Srovnání přístupu Evropského soudu pro lidská práva a Nejvyššího soudu Spojených států amerických k některým aspektům svobody projevu
Autor :	Jan Urban
Katedra :	teorie práva a právních učení
Vedoucí diplomové práce :	Doc. JUDr. PhDr. Jan Wintr, Ph.D.
Oponent:	Doc. JUDr. Zdeněk Kühn, Ph.D., LL.M., S.J.D.

Posudek oponenta

- 1) Diplomová práce Jana Urbana srovnává ochranu svobody slova a nenávistných projevů v Evropě a USA, tedy téma v právní teorii i ústavním právu již klasické. Po stránce formální diplomová práce obsahuje 50 stran vlastního textu včetně necelé stovky poznámek pod čarou. Autor tedy rozsahem splňuje požadovaný standard. Svou práci rozdělil poměrně logicky na celkem dvě základní části (nejprve popisuje svobodu slova obecně, aby v další, klíčové části, srovnal potýkání se s *hate speech* v USA a Evropě).
- 2) Práce bohužel trpí četnými přepisovými, pravopisnými chybami a elementárními hrubkami, apod. (s. 12, „jednice“ místo jedince, s. 31, s. 37 – „uvádí“ atd. atd.). Řada vět je krkolomných a psaných nečesky (s. 35 poskytuje řadu názorných příkladů, stejně tak druhý odstavec na s. 41), některým větám nerozumím (s. 18: „... ESLP však zasáhl právě proto, aby k tomu vůbec nedošlo“ – vždyť ESLP přece nezasáhl, alespoň pokud to dobře chápu, ale pokryl sankci ze strany britské vlády; s. 31 – ESLP se za posledních dvacet let někam posunul, ale autor neříká, kam). Myslím, že by práci velmi posloužila před předložením fakultě ještě jedna závěrečná korekce. Takto bohužel forma sráží práci velmi dolů, do podprůměru prací obhajovaných na naší katedře.
- 3) Autor zjevně neumí citovat (srov. např. pozn. č. 1, kde cituje více než patnáctisetstránkový komentář, aniž by upřesnil stránku či oddíl, z něhož čerpá; obdobně pozn. č. 4, citace Karla Poppera atp.). Špatně cituje i judikáty ESLP, kde se dnes již bere jako standard, že je nutno citovat též číslo stížnosti, jinak jsou některé judikáty nedohledatelné (správná citace je např. v pozn. č. 60, a to jen u kauzy *Ivanov proti Rusku*). Na s. 41 hovoří o Nejvyšším soudu USA a jeho rozhodnutí v tzv. kauze *Skokie*, citováno je ale rozhodnutí federálního odvolacího soudu (pozn. č. 85).
- 4) Na s. 47 násl. významnou nedávnou kauzu NS USA *Snyder v Phelps* autor necituje pro jistotu vůbec ... Celý text s touto kauzou spojený trpí typickým neduhem – totiž ošklivým překladem z angličtiny, navíc třístránkový text je psán v pouhých dvou odstavcích (!), což snižuje srozumitelnost a je častým neduhem mnoha právníků.
- 5) Naopak slušný je rozsah citovaných prací, značná část z nich je navíc psaná anglicky.
- 6) Po stránce obsahové je práce spíše průměrná až podprůměrná. Je popisná, je to kompilát prostudovaných pramenů, nic nového do diskuse nepřináší (byť uznávám, že tak vysoké nároky se na diplomové práce nekladou).
- 7) Uvedme některé příklady. Diplomant pátrá po příčinách rozdílu mezi evropským a americkým pojetím ochrany svobody slova. Jeho analýza přináší obvyklé floskule, že Evropané prostě ještě nejsou na americký rozsah ochrany svobody slova připraveni, resp. že jsme v Evropě ještě nedosáhli úrovně americké demokracie a že na rozdíl od Evropy se

v Americe ještě nikdy populisté k moci nedostali (s. 32 – 34). To je otázka – co třebaš Konfederace a občanská válka 1861 – 1865, co třebaš éra mccarthismu, kdy na vrcholu studené války v padesátých letech populisté a jim podobní rozpoutali štvanci na kohokoliv, kdo byl jimi označen jako komunista či levičák?

8) Je na Prvém dodatku k Ústavě USA specifické, že neobsahuje limitační klauzuli? Nebo je to spíše typické pro celou Ústavu USA, která je prostě psaná jiným stylem než ústavní dokumenty evropské?

9) *Brandenburg v. Ohio* (s. 39) zavedl nejen dodnes uznávaný precedent na nenávistné projevy, ale především nahradil veškerou restriktivní judikaturu, která do roku 1969 existovala. Podle mnohých amerických autorů (např. F. Schauer) se přitom americký standard ochrany svobody slova podobal evropskému. Co tedy bylo skutečným důvodem, že se v roce 1969 pomyslné kyvadlo vychýlilo dále od Evropy?

10) K rozpravě v rámci diskuse u obhajoby dávám k otázce, nakolik právní režim ochrany svobody slova v Evropě i USA promění internet. Dosavadní situace v USA i Evropě v době před nástupem internetu vycházela z dominance tradičních velkých médií. Naopak dopad různých nenávistných projevů byl omezen z podstaty věci tím, že se nedostaly nad rámec malé komunity, kde byly různé nesmysly, smyšlenky a spiklenecké a konspirační teorie traktovány zpravidla jen ústní formou (ale i forma písemná, tištěná, měla jen malý dopad, neboť šířit papír ve větším množství bylo neúnosně drahé). Nyní má hlasatel nejrůznějších bludů a nenávisti stejný prostor pro šíření svých „idejí“ jako novinář New York Times. Navíc čtenáři, nebo spíše rychlo-konzumenti informací, přestávají rozlišovat média serózní, která se snaží fakta testovat před tím, než je zveřejní, a nejrůznější konspirační weby, které se ověřováním pravdy jaksi nezatežují.

11) Přes výše nastíněnou kritiku diplomová práce splňuje podmínky pro její úspěšné obhájení. Hodnocení navrhuji předběžně jako dobře, s tím, že si diplomant může v průběhu ústní obhajoby tuto klasifikaci zlepšit (ale i zhoršit).

V Praze dne 13. září 2016

Zdeněk Kühn